

Výroční zpráva za rok 2008

Lazecká 6, 779 00 Olomouc,
tel./fax: 58 522 84 38, 605 524 385
e-mail: sagittaria@volny.cz, www.sagittaria.cz
IČO: 41031547

Bankovní spojení: KB pobočka Olomouc, č.ú. 43235-811/0100

Slovo úvodem

Rok 2008 znamenal pro Sagittarii opět období plné výzev, očekávání a naplnění. V celkovém hodnocení lze konstatovat že se organizace opět posunula kupředu, a to jak na odborné úrovni, tak v rámci realizovaných managementových zásahů. Jako velmi významné se ukázala modernizace techniky k realizaci managementu, což podmínilo rozvoj aktivit pozemkového spolku a to především na území vojenského újezdu Libavá. Veškeré realizované činnosti by nebylo možné uskutečnit bez výborně fungujícího týmu zaměstnanců, brigádníků, dobrovolníků, spolupracovníků a přátel sdružení, kterým tímto velmi děkujeme a těšíme se na další spolupráci. Na závěr bychom rádi vyslovili přání, aby naše organizace nadále fungovala jako doposud se smysluplnou náplní a s dobrým pocitem po dobře vykonané práci. Věříme že i následující rok bude úspěšný a budeme moci svou činností zlepšit či přispět ke zlepšení životního prostředí.

Sagittaria

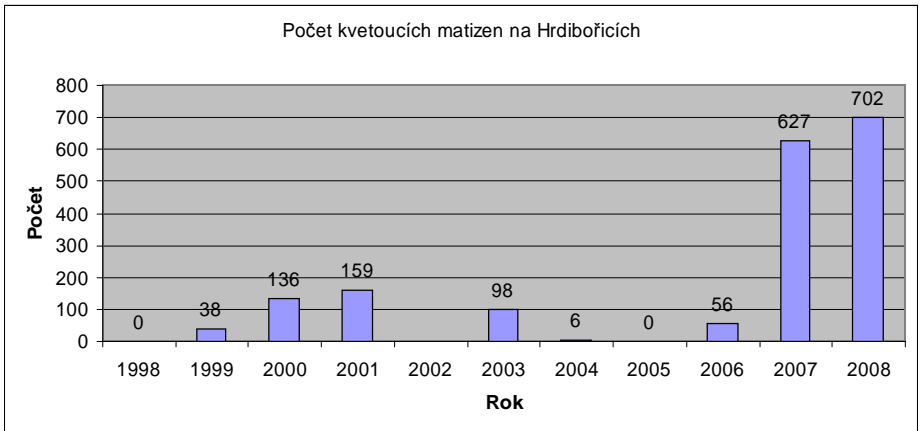

Ochrana fytogenofundu

V roce 2008 jsme pokračovali v našich aktivitách na podporu kriticky ohrožených druhů rostlin a dalších regionálně významných druhů. Realizované aktivity jsou popsány níže u každého druhu.

➤ **Matizna bahenní (*Angelica palustris*)**

Rok 2008 byl pro matiznu velmi úspěšný. V rámci monitoringu bylo na Hrdibořicích napočítáno 702 kvetoucích rostlin což je nejvíce za dobu realizace záchranného programu. Práce na výsadbách v roce 2008 probíhali především na Černovírském slatiništi. Na vhodných lokalitách pro matiznu realizujeme vhodný management. Aktivity byly podpořeny z grantu MŠMT, ČSOP a města Olomouce.

➤ **Přeslička různobarvá (*Equisetum variegatum*)**

Na lokalitách v Moravičanech a Nemilanech probíhal stanovený management vhodný pro přesličku a populaci jsme monitorovali. Dále pokračovali managementové práce (sečení plochy a likvidace invazních druhů) i na lokalitě přesličky různobarvé v údolí Novohradky. Podpořeno MŽP a Pardubického kraje.

➤ **Starček bažinný (*Senecio paludosus*)**

Pečovali jsme o lokalitu druhu v PR Mokřiny u Krahulčí. Tento druh si zaslouží větší pozornost a intenzivnější výzkum vzhledem ke snahám o zalesňování niv v Nížkém Jeseníku.

➤ **Sítina tmavá (*Juncus atratus*)**

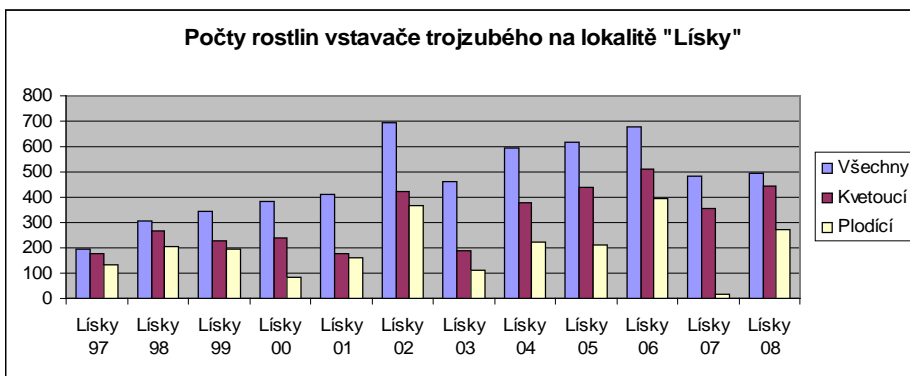
V roce 2008 byly na Planých loučkách zaznamenány pouze sterilní trsy sítiny. Tento fakt je způsoben meziročními fluktuacemi v četnosti kvetení a také se na tom asi podepsal sušší začátek vegetační sezóny. Celá populace byla monitorována a vyznačena proti vysečení.

➤ **Plavín štítnatý (*Nymphoides peltata*)**

Během vegetační sezóny jsme provedli kontrolu všech recentních lokalit v ČR. Na těchto lokalitách jsme provedli monitoring stavu populací, vyhodnocení faktorů prostředí a zhodnocení litorální a pobřežní vegetace. Na vybraných lokalitách jsme jednali s orgány ochrany přírody a hospodáři o intenzitě hospodaření v dalším roce. Podpořeno z grantu MŠMT. Jedná se o pravidelnou každoroční činnost.

➤ **Vstavač trojzubý (*Orchis tridentata*)**

V daném roce proběhl základní monitoring všech lokalit s výskytem vstavače v ČR a byl proveden management na všech lokalitách výskytu (Sagittarií – Lísky, Grygov). Dále pokračovala spolupráce s M. Balážem při kultivaci a klíčících pokusech na tomto druhu. Podpořeno z grantu MŠMT.

➤ **Vstavač kukačka (*Orchis morio*)**

V roce 2008 byl pro vstavač kukačka velmi špatným rokem. Na většině lokalit nebyli zaznamenány žádné kvetoucí rostliny nebo kvetl jen zlomek početných populací. Příčinou bylo velké sucho na

počátku vegetační sezóny a řada růžic proto zaschla. Byl proveden základní monitoring druhu (ověření výskytu, zaznamenání stavu – sterilní, dormantní, kvetoucí). Podpořeno z grantu ČSOP.

➤ **Jabloň lesní (*Malus sylvestris*) a jeřáb břek (*Sorbus torminalis*)**

V roce 2008 pokračovaly kultivace obou druhů z naklíčených semen z předchozího roku. Dále pokračovalo ověření plodnosti jeřábu a jabloně na všech známých lokalitách, sběr semen a jejich vyšetř. Průběžně byly oba druhy mapovány na lokalitách s jejich potenciálním výskytem. V roce 2008 byla provedena výsadba stromků jeřábu břeku na několik pasek v NPP Třesín a do Terežského údolí. Podpořeno z grantu ČSOP.

➤ **Popelivka sibiřská (*Ligularia sibirica*)**

V rámci realizace záchranného programu byl prováděn monitoring populace popelivky sibiřské na lokalitě Sluneční dvůr. Dále byla prováděna kultivace druhu z této lokality pro potřeby posílení stávající populace. Monitoring popelivky byl prováděn i na ostatních lokalitách výskytu. Podpořeno z grantu Libereckého kraje.

Z regionálně významných a námi dále tradičně řešených druhů to byly: (kosatec sibiřský, hvozdík pyšný, hrachor bahenní, upolín nejvyšší, violka slatinná, vrba rozmarýnolistá, rozpuk jízlivý, pryskyřník velký, zevar nejmenší, česnek hranatý, mečík střecholistý, křivatec český skalní a další několik desítek druhů, z nichž některé máme v kultivacích).

Významný podíl na ochraně fytozooce má dlouhodobý projekt likvidace invazních druhů rostlin na území města Olomouce, obce Dolany a v nivě řeky Bystřice. Pokračovali jsme v postřiku křídlatek a na vybraných místech i topinamburu hlíznatého herbicidem. Byla provedena kontrola starých lokalit a dolikvidování zmlazujících jedinců.

Dalším projektem spadajícím do okruhu ochrany fytozooce je tvorba regionální luční směsi. Pro založení matečnicových porostů jsme získali do užívání pole u Bázlerovy pískovny a na podzim vyseli nasbíraná semena do jednodruhových záhonů. Část materiálu byla ještě na podzim vyseta na zalučňené okolí Bázlerovy pískovny.

Pro financování této aktivity jsme získali podporu z Operačního programu životní prostředí.

Ochrana zoogenofundu

V návaznosti na předchozí roky, probíhaly i letos některé projekty řešící ochranu a podporu vybraných zvláště chráněných druhů živočichů.

Na lokalitách pozemkového spolku provádíme podporu drobných živočichů, především hmyzu. Při sečení se proto vynechávají části porostů nedosečené tak, aby byly zachovány živné rostliny pro hmyz. Mezi nejvýznamnější druhy takto podporované patří i celoevropsky chránění motýli:

- modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*)
- modrásek očkovaný (*Maculinea telejus*)
- ohniváček černočárny (*Lycaena dispar*)
- přástevník kostivalový (*Callmorpha quadripunctaria*)

V roce 2008 jsme zpracovávali návrh plánu péče o lokalitu modráška bahenního (*Maculinea nausithous*) a modráška očkovaného (*Maculinea telejus*) ve Skřípově.

Péče o lokality a Pozemkový spolek Sagittaria

Hlavním úkolem bylo a je zajištění odborné péče o biologicky významné lokality, které má Sagittaria v nájmu či ve vlastnictví, ale i o lokality ke kterým nemáme žádný právní vztah. Pokračovalo jednání s vlastníky pozemků (především drobných) o získání dalších hodnotných území či alespoň jejich částí do pronájmu. Podařilo se nám dohodnout

se s většinou vlastníků na prodloužení souhlasu s péčí o pozemky např. na Černovířském slatiništi. Velmi významné bylo v roce 2008 zahájení managementových aktivit a ochrana stanovišť ve VVP Libavá.

PR

- ✓ **Plané loučky** – Kromě sečení luk a mokřadů a odstraňování nárostu křovin, likvidace invazních druhů a úklidu odpadků jsme prováděli monitoring výskytu ohrožených druhů rostlin a živočichů, monitoring vodního režimu a vlivu managementu na biotu v PR. Většinu pozemků v území má Sagittaria dlouhodobě pronajatou, či některé vlastní. Území je cenné výskytem celé řady ohrožených druhů rostlin a živočichů. Práce v roce 2008 byly financovány SCHKO Litovelské Pomoraví. Na lokalitě byly realizovány činnosti v rámci projektu na tvorbu regionální semenné směsi.
- ✓ **NPR Strabišov-Oulehla** – V roce 2008 byl realizován tradiční management. Provedli jsme dvě seče. První v časně letním termínu na problematických místech Přední a Zadní Oulehly pro eliminaci některých expanzivních druhů rostlin – především třtiny křovištní. Druhá seč byla provedena koncem srpna. Na lokalitě proběhl tradiční monitoring vstavače trojzubého, střevíčníku pantoflíčku a koniklece velkokvětého. Financováno SCHKO Litovelské Pomoraví, AOPK a ČSOP.

- ✓ **PR Malý Kosíř** - v roce 2008 jsme pokračovali v sečení xerothermních mikrolokalit a odstraňování nárostu keřů. Dále jsme monitorovali výskyt vstavače kukačky. Provedli jsme údržbu instalovaného informačního panelu.
Financováno Krajským úřadem v Olomouci a z grantu ČSOP.
- ✓ **Přírodní rezervace Terezké údolí** - provedli jsme dvě seče všech luk v údolí. Bylo provedeno dosečení okrajů luk a těžko přístupných podmáčených ploch. Byla zrevidována lokalita prstnatce pleťového s negativním výsledkem. V roce 2008 probíhala na lokalitě péče dle schváleného plánu péče.

- ✓ **PP Za mlýnem** lokalita byla dvakrát posečena v odpovídajícím termínu. V rámci lokality byla managementována nová plocha založená v roce 2006 v okolí stávajících revitalizací, kde byl zahájen pokusný management. Jedná se o plochu dosud bez managementu, která je každoročně přeplavena jarní záplavou.
- ✓ **PP Bázlerova pískovna a okolní biocentrum** - v roce 2008 jsme pokračovali v tradiční údržbě luk sečením 2x ročně, na nově založených loukách jsme zvyšovali druhovou pestrost dosevem regionální druhové směsi, prováděli jsme údržbu založených remízků a informačního panelu. Významnou aktivitou v této lokalitě bylo založení matečnicových porostů lučních druhů bylin v rámci projektu tvorby regionální luční směsi.
- ✓ **Náplavy v PR Moravičanské jezero** – byl proveden každoroční standardní management lokality formou sečení rákosu a náletu na náplavu s cídivkou v průběhu června. Na lokalitě bude nutné po domluvě se správou CHKO LP provést narušení povrchu náplavu.
- ✓ **další lokality v CHKO Litovelské Pomoraví** – formou aktivního managementu byly podporovány následující druhy.: hvozdík pyšný, hrachor bahenní, vrba rozmarýnolistá či violka slatinná.
- ✓ **PP U Strejčkova lomu** – obnovili jsme nájemní smlouvu na lokalitě s novým vlastníkem a domluvili se na dalším postupu při péči o lokalitu. Spolupracovali jsme s Krajským úřadem Olomouckého kraje při zajištění managementových prací. V rámci projektu výzkumu byly sledovány populace vstavače trojzubého a byl proveden monitoring populace koniklece velkokvětého.
- ✓ **Nemilanská cihelna** – Na lokalitě byly realizovány managementové práce - sečení pozemku a odstraňování nárostu křovin.
- ✓ **Mokřiny u Krahulčí** - Byly obsečeny bohaté populace mečíku střechovitého, starčku bažinného a vrby rozmarýnolisté. První seč byla provedena na přelomu června a července, druhá seč proběhla v srpnu. Prořezávka křovin byla realizována na podzim. Financováno z rozpočtu Moravskoslezského kraje.
- ✓ **Černovířské slatiniště** – Pro lokalitu byl připravován projekt řešící repatriaci a relizaci záchraného programu pro matiznu bahenní. Tradičně proběhlo posečení nejcennější části luk a vysazování a výsevy matizny bahenní. Monitorovali jsme již dříve vysazené a

vyšetřené rostliny včetně hvozdíku pyšného, jehož populace zde vykazuje vzestupnou tendenci.. Navíc byly posečeny nové lokality s potenciálem vzniku druhově bohatých luk a s výskytem regionálně významných druhů rostlin. Financováno částečně z dotací města Olomouce a částečně z grantu ČSOP.

- ✓ **NPP Hrdibořické rybníky** – V rámci managementových prací realizovaných pro Správu CHKO LP byl realizován záchranný program matizny bahenní. Managementové práce probíhaly dle platného plánu péče o lokalitu a dle ZP pro matiznu bahenní.

- ✓ **nPP Cigánské zmoly** – Probíhal monitoring střevíčníku pantoflíčku a koniklece velkokvětého. Byla zde nalezena početná populace hořce brvitého – stovky kusů, který zde byl v minulosti dokládán jen ojediněle. Na lokalitě jsme realizovali pravidelný management. Hrazeno z KÚ Olomouckého kraje

- ✓ **PP Tučapská skalka** – Byla provedena jedna seč exponované stráně na lokalitě. Dvakrát byly posečeny plochy s méně hodnotnou vegetací. Byla provedena likvidace výmladků bezu černého na lokalitě v její východní části.
- ✓ **lokality Kašpárovec** – pokračovalo pravidelné sečení lokality a monitorování změn vegetace v závislosti na realizovaném

managementu. Byl prováděn monitoring vstavače kukačky. Hrazeno z PPK a ČSOP.

- ✓ **PR Skřípovský mokřad** – byly provedeny dvě seče lokality a likvidace zmlazujících křovin. Na lokalitě byl opět potvrzen výskyt zevaru nejmenšího a prstnatce májového.
- ✓ **PP Třesín** – lokalita byla dvakrát posečena a dosečeny okraje lokality včetně těžko přístupných míst pro těžkou techniku. Na lokalitě byl zaznamenán hojný výskyt ohrožené kudlanky nábožné, potvrzující její šíření.
- ✓ **PP Daliboř** – Na lokalitě byl prováděn monitoring populací ohroženého kosatce sibiřského a violky slatinné, sečení lučních porostů v PP a dosev lučních druhů na zalučněné části PP.
- ✓ **lokalita Králová** – Lokalita byla 2x posečena. Selektivně byly postříkány herbicidem zbytky topinamburu hlíznatého. Byly vynechány plošky s výskytem zvonečníku hlavatého.
- ✓ **Lokalita Libavá** – na lokalitě byly zahájeny managementové práce na podporu populací hořce hořepníku v rámci dvou sublokalit. Proběhlo posečení zanedbaných ploch a vyřezávka rozrůstajících se vrb.

Mimo výše uvedené práci v rámci VVP Libavá jsme realizovali management na vybraných plochách v rámci Evropsky významné lokality ve VVP Libavá. Šlo o cca 20 ha pozemků.

V současné době Sagittaria pečuje o cca. 180 ha pozemků a patří mezi největší pozemkové spolky v ČR. Jedná se především o pozemky ve výše jmenovaných lokalitách. Rozvoj pozemkového spolku Sagittaria podporuje ÚVR ČSOP v rámci projektu „Místo pro přírodu“ a Nadace Veronica.

Osvěta a ediční činnost

V roce 2008 naše organizace působila především jako informační středisko. V rámci jeho aktivit probíhala komunikace s širokou veřejností, byly dotištěny některé tiskoviny a vydána publikace „Chráněná území okresu Olomouc“.

Tradičně byla Sagittaria nejen jako pozemkový spolek prezentována na „Ekologických dnech“. Průběžně byly aktualizovány webové stránky Sagittarie (www.sagittaria.cz).

Další aktivity

Realizovali jsme několik odborných studií, inventarizačních průzkumů, monitoringů, transferů a plánů péče. Průběžně probíhala obnova značení některých ZCHÚ na Olomoucku. V řadě případů jsme se zapojili do odborných diskusí a fungovali jsme jako informační středisko.

Spolupráce

- **Unie pro řeku Moravu**
Účast v radě mluvčích Unie.
- **OKNO (Olomoucká koalice neziskových organizací)**
- **Správa CHKO Litovelské Pomoraví**
Spolupráce při péči o lokality v CHKO, sestavování plánů péče, realizace odborných studií, odborné konzultace a monitoring vybraných ohrožených druhů na území CHKO.
- **Správa CHKO Poodří**
Spolupráce při obnově a ochraně populací plavínu štítnatého v Poodří.
- **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR**
Spolupráce při péči o pozemky pod dohledem olomouckého střediska na lokalitách Kašpárovec, ve Vranovicích, na Skřípově,

Sagittaria - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
Strejčkově lomu, Černovířském slatiništi, Libavé a Nemilanské
cihelně.

- **Krajský úřad Olomouc**
Spolupráce při realizaci managementu v ZCHÚ, zpracování plánů péče, odborné konzultace.
- **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**
Spolupráce při péči o PR Mokřiny u Krahulčí.
- **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
Spolupráce při ochraně plavínu štítnatého v PR Písečný rybník u Milotic
- **Katedra botaniky Univerzity Palackého Olomouc**
Spolupráce při řešení projektu ochrany vstavače trojzubého, lýkovce vonného nebo ohrožených mokřadních druhů rostlin.
Pražská botanická zahrada
Spolupráce při kultivaci vstavače trojzubého.

.... a další.

Vnitřní činnost

Sagittarie

Na podzim po ukončení managementových prací proběhla jako každoročně „dosečná“. Jedná se o setkání brigádníků a dobrovolníků, podílejících se na realizaci pracovních úkolů organizace. Pro členy byla uspořádána členská schůze. V roce 2008 jsme vyzkoušeli a začali používat novou výkonnější techniku pro managementové práce. Velmi se osvědčila portálová žací lišta a motorová jednotka Reform. Taktéž jsme vyzkoušeli na vytahování biomasy z lokalit pracovní čtyřkolku, kterou jsme měli zapůjčenou na 14 dní. Stroj se na tuto práci osvědčil.

Hospodaření

V roce 2008 díky nárůstu aktivit a projektů vzrostly Sagittarii příjmy i výdaje. Významné je udržení mírného zisku organizace, dařilo se i dofinancovávat projekty z různých zdrojů a posílit technické vybavení organizace.

Přehled příjmů a výdajů za rok 2008 (v Kč)

Rozvaha v plném rozsahu k 31.12.2008

Aktiva		Stav k poslednímu dni účetního období
Dlouhodobý majetek celkem		390 230,00 Kč
Software	(013)	53 689,10 Kč
Pozemky	(031)	390 230,00 Kč
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	(022)	37 180,00 Kč
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	(028)	1 553 940,01 Kč
Oprávký k softwaru	(073)	- 52 944,00 Kč
Oprávký k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	(082)	- 37 180,00 Kč
Oprávký k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	(088)	- 1 553 940,01 Kč
Oprávký k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	(089)	- 745,10 Kč
Krátkodobý majetek celkem		839 529,64 Kč
Poskytnuté zálohy na zásoby	(314)	20 280,00 Kč
Pohledávky odběratelé	(311)	47 450,00 Kč
Pokladna	(211)	31 272,00 Kč
Účty v bankách	(221)	674 876,64 Kč
Náklady příštích období	(381)	65 651,00 Kč
Aktiva celkem		1 229 759,64 Kč

Pasiva		Stav k poslednímu dni účetního období
Vlastní zdroje celkem		1 228 072,69 Kč
Vlastní jmění	(901)	969 664,41 Kč
Výsledek hospodaření	(963)	258 408,28 Kč
Cizí zdroje celkem		1 686,95 Kč

Závazky dodavatelé	(321)	1 686,95 Kč
Pasiva celkem		1 229 759,64 Kč

Výkaz zisku a ztráty k 31.12.2008

A. Náklady celkem		5 276 233,15 Kč
Spotřeba materiálu	(501)	1 142 433,80 Kč
Spotřeba energie	(502)	35 131,50 Kč
Opravy a udržování	(511)	95 946,00 Kč
Cestovné	(512)	72 147,00 Kč
Ostatní služby	(518)	1 601 705,35 Kč
Mzdové náklady	(521)	1 810 053,00 Kč
Zákonné sociální pojištění	(524)	353 958,00 Kč
Zákonné sociální náklady	(527)	35 970,00 Kč
Daň z nemovitostí	(532)	85,00 Kč
Dary	(546)	96 000,00 Kč
Jiné ostatní náklady	(549)	14 213,50 Kč
Odpis dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	(551)	18 590,00 Kč
B. Výnosy celkem		5 534 641,43 Kč
Tržby z prodeje služeb	(602)	3 548 709,50 Kč
Tržby za prodané zboží	(604)	100,00 Kč
Úroky	(644)	7 992,38 Kč
Jiné ostatní výnosy	(649)	1 858 839,55 Kč
Přijaté příspěvky (dary)	(682)	119 000,00 Kč
C. Výsledek hospodaření před zdaněním		258 408,28 Kč
Daň z příjmů	(591)	- Kč
D. Výsledek hospodaření po zdanění		258 408,28 Kč